

ПРИРОДНИ БОГАТСТВА НА АЗИСКИОТ КОНТИНЕНТ

РАЗГОВОР

- Што се тоа природни богатства?
- Зошто се важни природните богатства?

ПРАШАЊА

- Какви се природните богатства во Азија?
- Со кои природни богатства располага Азија?
- На кои територии во Азија е застапена нафтата?
- Каде има најголеми резерви на земјен гас?
- Каде го има јагленот?
- Каде се застапени железото, калајот и волфрамот?
- Зошто шумите се големо природно богатство?
- Зошто обработливите површини претставуваат природно богатство?

ПРИРОДНИ БОГАТСТВА НА АЗИСКИОТ КОНТИНЕНТ

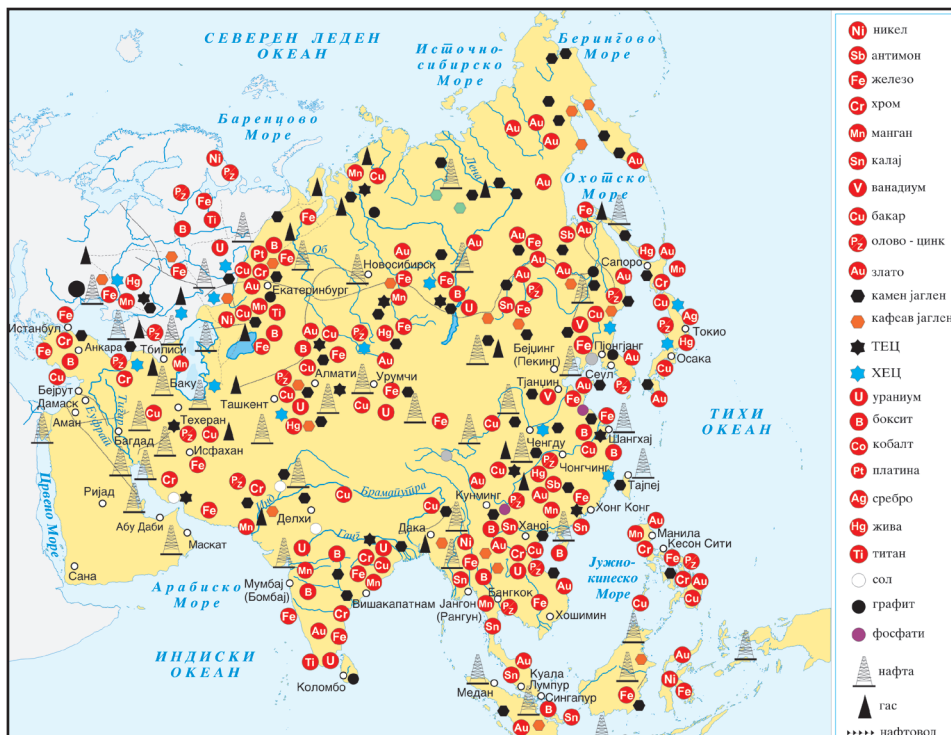
Природните богатства на територијата на Азија се големи и разновидни. Меѓутоа, поради големите просторни разлики и услови (непристапни планински територии, пространи пустини, ладни климатски прилики) сè уште се недоволно испитани.

Најважни се **наоѓалиштата на нафта, јаглен, земјен гас и железна руда; има големи шуми, хидроенергетски потенцијал, земјоделски површини** итн.

Нафтата, како течно минерално гориво е меѓу најважните природни богатства на територијата на Азија. Најголемите нафтени полиња се наоѓаат во Југозападна Азија, поточно во Саудиска Арабија, Месопотамската Низина, околу Кавказ, Каспиското Езеро, Туранската Низина и огромната Западносибирска Низина, Мјанмар и Индонезија.

Земјениот гас како важно природно богатство, најмногу е застапен во северните делови на Сибир и Западносибирската Низина.

Јагленот како цврсто минерално гориво најмногу е застапен во централните делови на Сибир, во источните делови на Кина и во Индија.

Природни богатства на Азија

Од металните суровини се застапени: **железо** во Русија и во Кина, **калај** во Малезија и во Индонезија, **волфрам** во Кина и во Мјанмар итн.

Шумите во Азија покриваат околу 30% од територијата и претставуваат големо природно богатство, но се тешко пристапни за експлоатација. Дали некој знае да објасни зошто?

Посебно природно богатство се **обработливите земјоделски површини** кои зафаќаат околу 20% од површината на континентот. Тие се основа на која се одгледуваат пченица, ориз, чај, каучук, зачини, коноп и други земјоделски култури. Азија е најголем производител на овие култури во светот.

Посебно природно богатство е и **хидроенергетскиот потенцијал** со кој располагаат речните текови кои се спуштаат зрчесто од високите планини. Тој е мошне значаен бидејќи станува збор за големи, долги полноводни реки на кои се изградени и се градат голем број хидроцентрали. На реките се **изградени поголем број вештачки акумулации со повеќекратна намена**, оосвен за, покрај производство на електрична енергија се користат и за наводнување на земјоделските површини. На тој начин се обезбедува храна за многубројното население на територијата на Јужна, на Југоисточна и на Источна Азија.

Природните богатства на Азија се надополнуваат со **искористувањето на морињата и на океаните** за обемен сообраќај и за транспорт на стоки и како богати риболовни подрачја.

РЕЧНИК НА ПОИМИ

ЗЕМЈЕН ГАС – гасовито гориво кое се наоѓа во внатрешноста на Земјата. Се користи како ефикасно гориво за разни потреби на човекот.

МОРЕ – помал или поголем крајбрежен дел на океаните. Морињата од океаните најчесто се одвоени со полуострови, острови, подводни возвишенија, а се спојуваат преку пошироки или потесни протоци.

НАСЕЛЕНОСТ – релативно помал или поголем број жители на конкретен простор. Населеноста најчесто се изразува преку густината на населеност.

НАФТА – течно минерално гориво. Се наоѓа во седиментни карпи. Големо значење има по пронаоѓањето на моторот со внатрешно согорување. Се користи за производство на бензин, газија, моторни масла, парфемии и друго.

ОКЕАН – најголема водна површина на Земјата. Постојат четири океани: Тихи, Атлантски, Индиски и Арктички Океан.

РЕЛИКТ – остаток од нешто (растенија, животни и друго) од прастари времиња, а сè уште се наоѓа во мал број на некои ограничени простори.

ЗАПОМНИ

– Азија е богата со разновидни природни богатства, како што се: нафта, земјен гас, јаглен, железо, калај, волфрам, шуми, обработливи површини, хидроенергетски потенцијал, големи риболовни подрачја.

Нафтиено ѝоле

Ископ за јаглен

Нафтиена ѝлајѝформа

ЗАДАЧА

– Според текстот од учебникот, обиди се да ги пронајдеш локациите на разместеност на природните богатства во Азија за да создадеш своја слика за овие богатства!